

Τετελεσμένο γεγονός το Ουκρανικό Αυτοκέφαλο

Μήνυμα του Οικουμενικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου προς όλους Ορθόδοξους Προκαθημένους να το αναγνωρίσουν

Το Αριστείδιο Βικέτου

► «Γνωρίζουμε καλά την πανορθόδοξη ευθύνη μας»
► Ο θρησκευτικός φονταμενταλισμός έρχεται σήμερα να προστεθεί εις το παζλ ενός διασπασμένου κόσμου

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: Ν. ΜΑΓΓΙΝΑΣ

Στροφή της Εκκλησίας προς τη νεολαία

Το Οικουμενικό Πατριαρχείο ανακρίνει το 2020 «έτος παιμαντικό ανακαινισμού και οφειλετικής μερίμνης διά την νεολαίαν». Ποιος ήταν ο λόγος και ποιες δράσεις προγραμματίζονται στη διάρκεια του έτους;

Η Εκκλησία στρέφεται με ιδιαίτερη στοργή προς τους νέους, προσφέροντας εις αυτούς υπαρκτήν αρωγήν εις αυτήν την ευαίσθητον φάσιν της ζωής των, και προσανατολίζουσα αυτούς προς την αλήθειαν της εν Χριστώ ζωής. Ως σοφώς, απεφάνθη η Αγία και Μεγάλη Σύνοδος της Ορθόδοξης Εκκλησίας (Κρήτη, 2016), «ο νεός είναι όχι απλώς το «μέλλον» της Εκκλησίας, αλλά η ενεργός έκφρασις της φιλοθέου και φιλανθρώπου ζωής αυτής εν τω παρόντι».

Με ικανοποίηση διαπιστούμεν ότι εις τας επαρχίας του Θρόνου εκυλισσονται διάφοροι πρωτοβουλία και δράσεις εν τω πνεύματι μιας «διαλεγμένης παιμαντικής», ενός διαλόγου με τους νέους, εις τον οποίον η ποιμαίνουσα Εκκλησία τους προσεγγίζει, τους ακούει πριν να ομιλήσει, τους καλεί να υπερβούν την ταύτησιν της θρησκευτικής πίστεως με συνηρησιμόν και αδιαφορία δια την ζωήν και υπενθυμίζει εις αυτούς ότι έχουν το πρόνομον να είναι φορείς της ολοφώτου Ορθόδοξου παραδόσεως, τιμαλφών αξιών, τας οποίας πρέπει να ανακαλύψουν, να βιώσουν, να εφαρμόσουν και να υπερασπισθούν απέναντι εις άλλας προσφορές νοήματος ζωής, οι οποίαι αφθονούν εις τας πλουραλιστικάς κοινωνίας μας.

Ημείς έχουμε προγραμματίσει την οργάνωσιν μιας συναντήσεως των νέων των εν Τουρκία Ορθόδοξων κοινότητων περί τα τέλη Αυγούστου. Έχουμε την πεποίθησιν, επιβεβαιωμένην συνεχώς δια των συζητήσεων μας με νέους και νέας, ότι, εφ' όσον η νεολαία προσεγγίζεται με αγάπην, κατανόησιν και πνεύμα αλληλεγγύης, όχι μόνον ανταποκρίνεται αλλά αποκαλύπτει δημιουργικές και εντυπωσιακάς δυνατότητας, τας οποίας θαυμάζομεν. Παρά τα περί του αντιθέτου θρυλούμενα, δηλαδή ως επιστημονικά τεκμηριωμένην αλήθειαν, η νεότης είναι μια ιδιαίτερως «θρησκευτική» περίοδος της ανθρώπινης ζωής, με πολλὰς μεταφυσικάς αναζητήσεις και πολλήν «επιθυμίαν» και αναμονή ενός κόσμου χωρίς αδικίαν, βίαν και πόνον, ο οποίος κόσμος εν τέλει εικονίζεται την Βασιλείαν του Θεού, «καίνους ουρανούς και γην καινήν... εν οίς δικαιοσύνη κατοική» (β' Πέτρ. Γ', 13).

Το μήνυμα ότι «Το Οικουμενικόν Πατριαρχείον γνωρίζει καλώς την πανορθόδοξον ευθύνην του και, επίσης, τον τρόπον της εφαρμογής της» στέλνει ο Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος, με τη συνέντευξή του στον «Φ», ο οποίος ήταν παρών στην επίσκεψη (5-9 Μαρτίου) του Αρχιεπισκόπου Κύπρου Χρυσόστομου Β' στο Φανάρι.

Η επίσκεψη, επισημαίνει ο κ. Βαρθολομαίος, του Αρχιεπισκόπου Χρυσόστομου εις τα Κέντρα της Ορθοδοξίας «επιβεβαιώνει τους ιστορικούς και αδελφικούς δεσμούς των Εκκλησιών Κύπρου και Κωνσταντινουπόλεως». Επίσης, τονίζει ότι με τον Αρχιεπίσκοπο Χρυσόστομο υπάρχει σύμπλευση «και εις το θέμα προωθήσεως των διαχριστιανικών σχέσεων και του διαθρησκευτικού διαλόγου». Έχει (ο Αρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος) όραμα και υγιή ρεαλισμόν.

Ο Οικουμενικός Πατριάρχης απάντησε σε ερωτήσεις μας για το ουκρανικό εκκλησιαστικό ζήτημα και τον ρόλο του Πατριαρχείου Μόσχας στην πρόκληση ρήγματος στην πανορθόδοξη ενότητα. Μεταξύ άλλων ο κ. Βαρθολομαίος αποσαφηνίζει:

«Το Οικουμενικόν Πατριαρχείον επί μακρόν είχε διεξαγάγει διάλογον με το Πατριαρχείον Μόσχας διά την εν Ουκρανία εκκλησιαστικήν κατάστασιν. Η Μόσχα, με συστηματικόν τρόπον, παρεμπόδιζε την πρόδοσιν και την θετικήν έκβασιν αυτού του διαλόγου. Και τώρα, μετά την ανακήρυξιν της αυτοκεφαλίας, ζητείται εκ μέρους διαφόρων, μη εμπλεκόμενων άμεσα εις το Ουκρανικόν Αυτοκέφαλον, Ορθόδοξων Εκκλησιών, από Οικουμενικόν Πατριαρχείον Πανορθόδοξο Σύναξιν περί ενός θέματος, το οποίον έχει κανονικώς, οριστικώς και αμετακλήτως διευθετηθεί».

Η μόνη λύσις είναι η αναγνώρισις του Ουκρανικού Αυτοκέφαλου εκ μέρους όλων των Ορθόδοξων Προκαθημένων. Κάθε άλλη προσπάθεια, είτε αυτή λέγεται μονομερής διακοπή ευχαριστιακής κοινωνίας είτε «αδελφική συνάντησις» είτε προσπάθεια δυσφημής του Οικουμενικού Πατριαρχείου και του Προκαθημένου του προσωπικώς, ως δήθεν υπαίτιον διά τα προβλήματα εις τας διορθόδοξους σχέσεις, όχι μόνον δεν οδηγούν εις θετικόν αποτέλεσμα, αλλά προξενούν περαιτέρω εντάσεις και αμαρυνώσων την εικόνα της Ορθοδοξίας εις τα όμματα των λοιπών χριστιανών και εξασθενούν την μαρτυρίαν της εις τον σύγχρονον κόσμον.

Εκτιμάτε ότι εκ μέρους του Πατριαρχείου Μόσχας υπάρχει σχέδιο φθοράς και υποβάθμισις του Οικουμενικού Πατριαρχείου και των άλλων πρεσβυγενών;

Το Ουκρανικόν Αυτοκέφαλον αποτελεί τετελεσμένον εκκλησιαστικόν γεγονός, το οποίον καμία αμφισβήτησις ή καμία προσπάθεια από οποιανδήποτε Εκ-

κλησίαν δεν δύναται να ακυρώσει. Το ιστορικός και λογικός παράδοξον είναι ότι το Πατριαρχείον Μόσχας και οι λοιπαί Εκκλησίαι που ταυτίζονται με αυτό υποσκάπτουν πρωτίστως τα θεμέλια του ιδιού των αυτοκεφάλου καθεστώτος, το οποίον έλαβον με ανάλογον τρόπον παρά της Μητρώς Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας, κανονικόν έδαφος της οποίας απετέλου, όπως και η Εκκλησία της Ουκρανίας.

Ο Επίσκοπος Μαρκβέτι και Ουμπίσια, Μελχισηδέκ, εκ μέρους του Πατριάρχη Γεωργίου, Ηλίου, στην προσφώνησή του κατά την 80ή επέτειον των γενεθλίων σας τόνισε: «Το Φανάρι, Παναγιώτατε, γνωρίζει πάντα να φέρεται ως Μητέρα, διότι είναι γνήσια Μητέρα». Το ερώτημα είναι κατά πόσον όλες οι θυγατέρες Εκκλησίας και οι έχουσαι Αυτοκεφαλία από Οικουμενικής Συνόδου, τις οποίας κατά καιρούς στήριξε η ΜηΧΕ, το αναγνωρίζουν αυτό.

Το Οικουμενικόν Πατριαρχείον γνωρίζει καλώς την πανορθόδοξον ευθύνην του και, επίσης, τον τρόπον της εφαρμογής της. Χωρίς τας πρωτοβουλίας του, δεν θα υπήρχε συμμετοχή και συμβολή της Ορθοδοξίας εις την Οικουμενικήν Κίνησιν, ούτε βεβαίως, θα είχε συνέλθει η Αγία και Μεγάλη Σύνοδος. Δεν επιθυμούμεν να αναφερθώμεν εις το παρελθόν, εις την μέριμναν πασών των Εκκλησιών, εις την στήριξιν των εν καιροίς δυστήνοις, εις τας Αυτοκεφαλίας, αλλά και εις τα δεινά του εθνοφυλετισμού. Έχουμε ακλόνητον την βεβαιότητα ότι ο Δομήτωρ της Εκκλησίας θα επιβλέψη επί την «άμπελον». Αυτός και θα «καταρτίσθῃ» αυτήν. Όλοι οι Ορθόδοξοι πιστοί οφείλομεν να προσεχόμεθα και να ικετεύομεν τον Κύριον να θεραπεύσει ταν ασθενήν και να αναληρώσει τα ελλείποντα.

Τι αισθάνεστε κατά τα ευλαβικά προσκυνημάτα σας στις αλημονήτες πατρίδες της Μικράς Ασίας και της Ανατολικής Θράκης και κατά τις τακτικές επισκέψεις στη γενετείρά σας Ίμβρο;

Μέγα και θαυμαστόν το όνομα του Θεού της αγάπης, ο οποίος μας ηξίωσε να τελέσωμεν ιεράς ακολουθίας και θείας λειτουργίας εις ναούς της Μικράς Ασίας, του Πόντου και της Ανατολικής Θράκης, μετά από πολλές δεκαετίαις εγκαταλείψεως και σιωπής. Είναι αδύνατον να περιγράψω η συγκίνησις, η χαρά, ο υπαρκτικός συγκλονισμός και η ευγνωμοσύνη προς τον Θεόν που αισθανόμεθα κατά τας προσκυνηματικάς επισκέψεις εις τα μαρτυρικά και ηγιασμένα αυτά χώματα, όταν ψάλλομεν το «Χριστός Ανέστη». Είμεθα βέβαιοι ότι σκίρτούν οι ψυχαι των μυριάδων Ορθόδοξων, οι οποίοι αναπαύονται προσδοκώντας ανάστασιν νεκρών εις την μικρασιατικήν και θρακικήν γην. Οι πρόνοιόι μας άφησαν την σφραγίδα της ορθόδοξου ταυτότητός των, έχτισαν μεγαλοπρεπείς ναούς, μοναστήρια, σχολεία, υπερόχους οικισμούς, όλα αποτυπώματα της ευφύας και ευσεβείας των, της ελπίδος της κοινής Αναστάσεως. Ενώνωτάτα τα συναισθήματά μας όταν επισκεπτόμεθα την ιδιαίτεράν μας πατρίδα, την ερατεινήν νήσον Ίμβρο, η οποία εβίωσεν από του έτους 1964 και εχθράς πραγματικής καταστροφής. Το 95% των κατοίκων της ηγναγκάσθησαν εκ των περιστάσεων να εγκαταλείψουν την γενετείραν. Σήμερα υπάρχει πάλιν ελπίς διά την «παιπαλόεσσαν». Τα σχολεία μας λειτουργούν και πάλιν, πολλές δεκαετίαις μετά την κατάργησιν των. Ιδίως κατά τους θερινούς μήνας πολλοί Ίμβριοι επιστρέφουν εις την πατρίαν γην. Αρκεί από τα καταστραφέντα εξωκλήσια μας ανευκαίνισθησαν και λειτουργούνται. Είμεθα αισιόδοξοι διά το μέλλον. Δόξα τω Θεώ, πάντων ένεκεν.

«Ο Αρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος έχει όραμα και υγιή ρεαλισμόν»

Με πρόσκλησή σας επισκέφτηκε πρόσφατα την ΜηΧΕ ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Χρυσόστομος. Ποια ήταν τα θέματα των συνομιλιών σας και πώς αποτιμάτε τον ρόλο του Αρχιεπισκόπου Χρυσόστομου και της Εκκλησίας Κύπρου στις πανορθόδοξες, τις διαχριστιανικές σχέσεις και του διαθρησκευτικού διαλόγου; Το γεγονός ότι συλλειτουργήσατε στον Πάνσοπο Πατριαρχικό Ναό την Κυριακή της Ορθοδοξίας έχει κάποιο ιδιαίτερο συμβολισμό και μήνυμα;

Η επίσκεψις του Μακαριστάτου Αρχιεπισκόπου Κύπρου κ. Χρυσόστομου εις τα Κέντρα της Ορθοδοξίας επιβεβαίωσε τους ιστορικούς και αδελφικούς δεσμούς των Εκκλησιών Κύπρου και Κωνσταντινουπόλεως. Επαινεσομεν δια πολλοστήν φοράν την καθοριστικήν συμβολήν του Μακαριστάτου κατά την τελευταίαν φάσιν προετοιμασίας της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου και την αξιόπαιον προσπάθειάν του προς γεφύρωσιν των διαφορών και την ενίσχυσιν της πανορθόδοξου ενότητος, όπως επίσης και την έκκλησίαν του δια την ανά-

γκνη κοινής μαρτυρίας των Ορθόδοξων Εκκλησιών έναντι των μεγάλων προκλήσεων και προβλημάτων του σύγχρονου κόσμου. Αλημονήτως παραμένει η παρουσία και η συμβολή του Μακαριστάτου κατά τας εργασίας της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου εν Κρήτη. Με την παρηγορίαν και την ευχαρίστησιν του, με τας εκκλησιολογικάς θεμελιωμένες παρεμβάσεις και προτάσεις του, συνέβαλε μεγάλως εις την πρόδοσιν και επιτυχή ολοκλήρωσιν του συνοδικού έργου. Ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου άφησε ανεξίτηλον την σφραγίδα του εις την Σύνοδον της Κρήτης. Συμπλόμεν με τον Μακαριστόταν και εις το θέμα προωθήσεως των διαχριστιανικών σχέσεων και του διαθρησκευτικού διαλόγου. Έχει όραμα και υγιή ρεαλισμόν.

Όσον αφορά εις το συλλειτουργήν κατά την Κυριακήν της Ορθοδοξίας, είναι προφανές ότι το κοινόν Πατήριον, όπως κάθε Θεία Λειτουργία, είναι η κατ' εσχόλην έκφρασις της ενότητος των Εκκλησιών μας. Αυτή η ενότης καρποφορεί εις όλα τας διαστάσεις του εκκλησιαστικού βίου.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΑΣ

Στις 2 Νοεμβρίου του 2019 συμπληρώσατε τον 28ο έτος της Πατριαρχίας σας και στις 29 Φεβρουαρίου 2020 το 80ο έτος της ηλικίας σας. Οι ημερομηνίες αυτές είναι δύο σημαντικά ορόσημα. Σε συντομία ποιος είναι απολογισμός;

Δοξολογούμεν τον Θεόν δι' όσα επεδείκνυσε εις το ταπεινόν μας πρόσωπον, κρατών ημάς εις όλα τας φάσεις και εις όλας τας περιστάσεις της ζωής μας. Αφιερώσαμεν την ζωήν μας, άνευ όρων, εις τον Χριστόν και εις την Εκκλησίαν του. Το επόμενον έτος συμπληρώνεται 60 έτη από της εις διάκονον χειροτονίας μας.

Καθ' όλην την πατριαρχίαν μας γνωρίσαμεν διά την ευσέθειαν και την ενότητα της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Προηγώμεν τον διαπολιτισμικόν, τον διαθρησκευτικόν και τον διαχριστιανικόν διάλογον, ανελάβωμεν ποικίλα πρωτοβουλίας δια την προστασίαν του περιβάλλοντος.

Διελέχθημεν με πολιτικούς και θρησκευτικούς ηγέτας, με εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών, με ειδικούς επιστήμονας και διανοούμενους διά την ειρήνην και την καταλλαγήν, διά την αδελφοσύνην και την αλληλεγγύην, διά τον πολιτισμόν και την σύγκλιση των πολιτισμών, διά την πίστιν και την γνώσιν, διά τον σεβασμόν των δικαιωμάτων του ανθρώπου και πρωτίστως της ελευθερίας της θρησκείας.

Δεν εσχημάσαμεν απέναντι εις σύγχρονους εξελίξεις, αι οποιαί φαλκιδεύουν την ιερότητα και την ωραιότητα του ανθρωπίνου προσώπου, απέναντι εις τον οικονομικόν και την τεχνοκρατίαν, την εκκοσμικέυσιν, τον ατομοκεντρισμόν και την ευδαιμονοθηρία. Ετοποθετήσαμεν παντού και πάντοτε τον λύχον «επί την λυχνίαν». Εγνωρίζομεν ότι η ισχύς μας είναι πνευματική, είναι η δύναμις της Ορθόδοξου πίστεως και παραδόσεως. Η

πιστότης εις την μοναδικήν αυτήν Παράδοσιν όχι μόνον δεν καθιστά τον πιστόν αδιόφορον διά την ιστορίαν και τον κόσμον, αλλά απελευθερώνει δυνάμεις διακονίας, αγάπης, προσφοράς, αλληλεγγύης. Αυτή την ιεράν Παρακαταθήκην της Ορθοδοξίας, τα όσια και τα ιερά του Γένους, τον τόπον και τον τρόπον της εν Χριστώ και κατά Χριστόν βιοτής, την ορθήν πίστιν, την ορθήν λατρείαν του Θεού και την ορθοπραξίαν, φυλάττομεν ακοίμητον εν Φαναρίω, μετά των περί ημάς αδελφών και συγκληρονόμων των πατρών παραδόσεων, ως κόρην οφθαλμού, «τη προσευχή προσκαρτερούμεν», «ποτέ από το χρέος μη κινούμεν».

το πεπερασμένον της ανθρωπίνης ζωής, τα προβλήματα της επιβιώσεως, συμβιώσεως, αι περιπέτειαι της πολιτικής, η ειρήνη και

ο πόλεμος, το απρόβλεπτον της ανθρωπίνης ελευθερίας και πολλά άλλα. Εις την εποχήν μας εδόθησαν λύσεις εις πολλά ζητήματα, εις τα οποία παλαιότερον εθεωρείτο ότι δεν είναι δυνατόν να δοθή λύσις. Εδημιουργήθησαν, όμως, νέα προβλήματα, παράγωγα της πρόδοου, του οικολογικόν πρόβλημα, η αλαζονεία της επιστήμης, η αθεΐα, και πολλά άλλα σύγχρονα αδιέξοδα. Και θρησκευτικός φονταμενταλισμός έρχεται σήμερα να προστεθή εις το παζλ ενός διασπασμένου κόσμου.

Ημείς προσωπικώς πιστεύομεν ακλονήτως ότι μόνον εφ' όσον ο άνθρωπος κατανοεί τον εαυτόν του εν αναφορά και εν σχέσει προς τον Θεόν, τον Δημιουργόν, τον Σωτήρα και τον εργόμενον Κύριον της δόξης, δύναται να αναπτύξει τας δημιουργικάς του δυνάμεις, να αληθεύει εν αγάπη. Τελικώς, ο άνθρωπος δεν είναι δυνατόν να μείνει εν αληθεία «πιστός στη γη», ως

ήθελεν ο φιλόσοφος, με κλειστήν την ψύλην του ουρανού. Δεν είναι τυχαίον ότι αι μεγάλοι ανθρωπιστικοί κατακτήσεις, ό,τι ωδήγησεν εις ένα δικαιοτέρον κόσμον, φέρουν την σφραγίδα της πίστεως εις τον Θεόν της αγάπης.

Κατ' άνθρωπον, και ημείς οι Χριστιανοί δεν γνωρίζομεν την μελλοντικήν πορείαν των ανθρωπίνων πραγμάτων. Πιστεύομεν όμως ακλόνητως ότι το μέλλον ευρίσκεται εις τα χείρας του σαρκαθέντος Λόγου, ο οποίος ανέλαβε την ημετέραν μορφήν διά να ελευθερώσει τον άνθρωπον και την κτίσιν όλην εκ της φθοράς και του θανάτου, και υπεσχέθη ότι θα είναι μεθ' ημών και υπέρ ημών έως της συντέλειαις του αιώνος. Ζώμεν αυτήν την πανσωτικήν παρουσίαν του Χριστού εν τη Εκκλησία, η οποία είναι ο τόπος και ο τρόπος της παρουσίας Του εν τω κόσμω. Αυτήν διακονούμεν, εν αυτή σωζόμεθα.